

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quæst. 1. An nihil præmeditari de responsione oporteat?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

illa hora quid loquamini: non enim vos estis qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri, qui loquitur in vobis. Et iterum: Ponite in cordibus vestris non praemeditari excusare. Ego enim dabo vobis & sapientiam, cui non poterunt resistere adversarii vestri. In quo quidem & credentium magna fiducia est, & culpa gravissima perfidorum; non credere ei qui se opem suam daturum confidentibus pollicetur, nec rursus eundem timere, qui eternam penam negantibus comminatur.

§. 2. Non enim vos estis qui loquimini, sed Spiritus Patris qui loquitur in vobis. Qui ergo nos sumus, illi qui cura nostra placeamus, & statuamus, quid loquentur? domi sit Spiritus sancto. Ille loquitur, qui & vincit. Ille primarius auctor est, nos administrari, sensum & ora commodamus. Pulchre Cyprianus Ep. 9. Quam laus, ait, illi Christus fuit, quam libens in talibus servus suis & pugnavit & vicit protector fidei, dans credentibus tantum, quantum se credit capere, qui sumit; certamini tuo, prelatores atque assertores sui nominis erexit, corroboravit, animavit. Et qui pro nobis mortem semel vicit, semper vincit in nobis. Cum vos, inquit, tradiderint, nolite cogitare, quid loquamini: dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini: non enim vos estis qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri qui loquitur in vobis. Documentum rei praesens praelium praeiit. Vox plena Spiritus sancto de martyris ore prorupit, cum Mappalius beatissimus inter cruciatus suos Proconsuli diceret? Videbis cras agnoscere. Et quod ille cum virtutis ac fidei testimonio dixit. Dominus implevit.

§. 3. Hinc esse martyrem non posse, qui in Ecclesia non sit, Epistola 54. docet: quia Spiritum patris non habet. Primo, inquit, idoneus esse non potest ad Martyrium, qui ab Ecclesia non armatur ad praelium: & mens deficiit, quam non recepta Eucharistia erigit, & accendit. Dominus enim in Evangelio suo dicit: Cum autem vos tradiderint, nolite cogitare quid loquamini: dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini: non enim vos estis qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri, qui loquitur in vobis. Quando autem dicitur, in traditis atque in confessione nominis constitutis Spiritum patris loqui; quomodo potest ad confessionem paratus aut idoneus inveniri, qui non prius pace accepta receperit Spiritum patris, qui corroborans servos suos ipse loquitur & constituitur in vobis. Quia scilicet confessio primario est opus gratiae, non humanarum virium.

§. 4. Abusi sunt hoc quidam apud Wolfgangum Musculum ignavi concionatores, qui idcirco ab omni preparatione, & lectione scripturarum abstinebant, quod dicerent, se a Spiritu sancto expectare, & accipere quae pronuntiaturi essent. Verum voluit nos Deus scripturae legendae insistere, imitari die ac nocte, haec enim ad pietatem pertinent, at martyres defensionem ante patere vetuit. Concionatori meditati, martyri non laboranti daturum promisit.

VERSUS 21. 22.

Tradet autem frater fratrem in mortem, & pater filium. & insurgent filii in parentes, & morte eos afficient. Et eritis odio omnibus propter nomen meum: qui autem perseveraverit usque in finem, hic salvus erit.

QUESTIO I.

Quae persecutio, & quanta?

Magnitudo, & crudelitas persecutionis ex multitudine hostium ostenditur, & affectu. Odio enim omnibus hominibus, hoc est, plerisque; plerique enim mali. Vel omnibus malis, qui opinione de reli-

Adami Conzen in Euang. Tom. I.

gione dissident, ita plerique interpretantur. Deinde apud fratres, parentes, propinquos latebrae solent esse miseris, superstitionis autem rabies omnia iura humanitatis, omnes caritates violat, ut sua in viscera satiant, & piam sevitiam esse arbitrentur. Bella enim religionis irreconciliabilia esse solent.

§. 2. Tertullianus hoc loco contra Gnosticos vertitur, qui negabant ad posteros Apostolorum pertinere persecutionis disciplinam, sed eorum supplicii finem negant. Quamquam, inquit, & si omnem hanc persecutionem doctorem conditionabilem in solos tunc Apostolos destinasset, utique per bant. illos cum toto sacramento, cum propagine nominis, cum tra- duce Spiritus sancti, in nos quoque spectasset etiam persecutio- nis obunda disciplina, ut in hereditarios discipulos & Aposto- lici seminis fructices. Nam & rursus ad Apostolos dirigit: Ecce ego mitto vos tanquam oves in medio luporum. & cauere ab hominibus; tradent enim vos in confectus, & in synagogis suis flagellabunt vos, & ad praesides & Reges perducimini mei cau- sa in testimonium illis & nationibus, & cetera. Quum autem subiicit, Tradet autem frater fratrem, & pater filium in mor- tem, & insurgent filii in parentes, & mortificabunt eos: ma- nifeste iniquitatem istam in ceteros pronuntiauit, quam in A- postolis non invenimus. Nemo enim eorum aut fratrem aut patrem passus est traditorem, quod plerique iam nostri, dehinc ad Apostolos revocant: Et eritis odio omnibus propter nomen meum. Quanto magis nos, quos a parentibus quoque tradi o- portet. Ita ipsa hac permissione nunc ad Apostolos, nunc ad om- nes disponendo, eundem in universos nominis exitum effun- dit, in quibus confederit nomen cum odii sui lege. Qui autem sustinuerit usque in finem, iste salvus fiet. Quid sustinendo, nisi persecutionem, nisi traditionem, nisi occisionem? Nec e- nim aliud est sustinere in finem, quam pati finem.

QUESTIO I.

An perseverantia certa sit?

§. 1. Primum hinc patres deducunt, posse sanctos perseverare, posse excidere. Loquitur hic de illis qui sancti sunt, qui propter Deum persecutionem patiuntur, qui tamen non omnes saluantur, sed illi tantum, qui perseveraverint, usque ad finem. Atque hoc est, quod de bono patientia S. Cyprianus monet: Non queruntur in Christianis principia, sed finis. Quocirca praecipue circa tempus passionis humilitatem requirit. Epist. 6. de cura pauperum. Et Dominus quoque dicit: Qui toleraverit usque ad finem, hic salvabitur. Imitentur Dominum, qui sub ipso tempore passionis, non superior, sed humilior fuit. Ita Cyprianus, & recte, toleraverit, hoc est enim tolerans & perseverans, sumptum a milite, qui stationem non deserens, vulnera patitur, & sustinet: Est proprie hostilem impetum sustinere. Et idem de unitate Ecclesiae. Confessio exordium gloriae est, non meritum iam coronae, nec perficit laudem, sed initiat dignitatem. cumque scriptum sit; Qui perseveraverit usque ad finem, hic salvus erit: quidquid ante finem fuerit, gradus est, quo ad fastigium salutis ascenditur, non terminus quo iam culmini summa teneatur. Confessor est, sed post confessionem periculum maius est: quia plus adversarius provocatus est. Con- fessor est, hoc magis stare debet cum Domini Evangelio, per Evangelium gloriam consecutus a Domino.

Indicat igitur in gradu posse deficere confessorem, ut fastigium non attingat. Imo postquam in vertice stetit, decidere potest, ut eodem libro Cyprianus do- cet. Nec quisquam miretur, etiam de confessoribus quosdam ad ista procedere, inde quoque aliquos tam grandia, tam gra- via peccare. Neque enim confessio immunem facit ab insidiis diaboli, aut contra tentationes, & pericula, & incursus, atque impetus seculares, adhuc in seculo positum perpetua securitate defendit. Quisquis enim confessor est, Salomone maior, aut me- lior, aut Deo charior non est. Qui tamen quamdiu in via Do- mini ambulavit, tamdiu gratiam quam de Domino fuerat consecutus obtinuit: Postquam dereliquit Dominum viam, per-